

ROUTEBOEK

TRAILS

21,30 & 45 KM

airbornefreedomrun.nl

**FREEDOM
FREEDOM RUN
FREEDOM RUN TO
FREEDOM RUN TO REMEMBER**

DE AIRBORNE FREEDOM RUN: HÉT HARDLOOPEVENEMENT VAN DE AIRBORNE REGION!

Vrijheid is voor ons Nederlanders een kernwaarde. Maar hoever gaan we om deze vrijheid te beschermen? Woorden zijn makkelijk, maar soms zijn daden nodig om te laten zien dat we onze vrijheid waarderen.

De Slag om Arnhem was een luchtlanding en veldslag tijdens de Tweede Wereldoorlog die van 17 tot 25 september 1944 in en rond de stad Arnhem plaatsvond als onderdeel van Operatie Market Garden. Het is, na de Slag om de Schelde, de grootste operatie op Nederlands grondgebied tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het was voor de geallieerden en Nederland grotendeels een mislukking doordat de brug in Arnhem over de Rijn niet kon worden ingenomen. Een bijzonder stukje historie van Arnhem. Inmiddels vieren we sinds 1945 dat we weer in vrijheid leven. En dat we met zijn allen verantwoordelijk zijn om deze vrijheid door te geven aan nieuwe generaties.

Om te blijven herdenken dat wij in Nederland alweer bijna 80 jaar in vrijheid leven, maar ook om te beseffen dat vrijheid voor veel mensen in andere landen niet zo vanzelfsprekend is, organiseren we dit jaar een memorabel hardloopevenement.

JAARTHEMA AIRBORNE FREEDOM RUN 2024

VRIJ, OM HET JUISTE TE DOEN!

“Freedom, to do what’s right” het jaarthema uitgelegd:

Als mens hebben we allemaal een verlangen naar vrijheid; niet alleen vrij zijn van beperkingen, maar ook de mogelijkheid om het goede te doen. De Airborne Freedom Run, die zich in de historische omgeving van de slag om Arnhem afspeelt, benadrukt deze interpretatie van vrijheid.

“Freedom, to do what’s right” is meer dan een slogan; het is een manier van leven die ons aanspoort om bewust met onze vrijheid om te gaan. Het herinnert ons aan de verantwoordelijkheid die komt kijken bij het navigeren van onze vrijheid.

“Vrijheid is niet zomaar de vrijheid om alles te doen wat niet verboden is zonder acht te slaan op anderen. Het is evenmin de vrijheid die overblijft wanneer je je van de buitenwereld terugtrekt in je privéleven.”

-Alexis de Tocqueville

De Airborne Freedom Run biedt een kans om stil te staan bij de kostbaarheid van onze vrijheid en te overwegen hoe we die vrijheid kunnen gebruiken om een positief verschil te maken in de wereld. Het is een moment om te herinneren, te eren en geïnspireerd te raken.

Door deel te nemen aan de Airborne Freedom Run 2024, dragen we bij aan een levende herinnering. Het vraagt vastberadenheid aan het thema ‘Run to Remember Freedom’. Onderga, beleef, zweet, sta stil en zie af! En dat alles in de historische omgeving van de Slag om Arnhem. Een plek waar vele offers zijn gebracht om vrijheid, vrede en veiligheid mogelijk te maken. En waar de prijs die hiervoor betaald is, nog steeds zichtbaar is in de litten van de stad en de omgeving.

WAT GING ER VOORAF AAN DE SLAG OM ARNHEM?

Op 6 juni 1944, D-Day, begon op de stranden van Normandië de invasie die West Europa moest bevrijden van de Duitse bezetter. Tijdens de invasie en harde strijd die daarna volgde, verloren tienduizenden geallieerden, burgers en Duitsers het leven.

De geallieerden troepen bevrijdden Parijs en stootten relatief snel door naar de Belgisch - Nederlandse grens. Men wilde de Siegfriedlinie omzeilen door eerst zoveel mogelijk naar het noorden te gaan en dan af te buigen naar Berlijn. Echter in Nederland richting Arnhem moesten de troepen veel rivieren oversteken. Hoe dit probleem op te lossen?

SLAG OM ARNHEM - OPERATION MARKET GARDEN

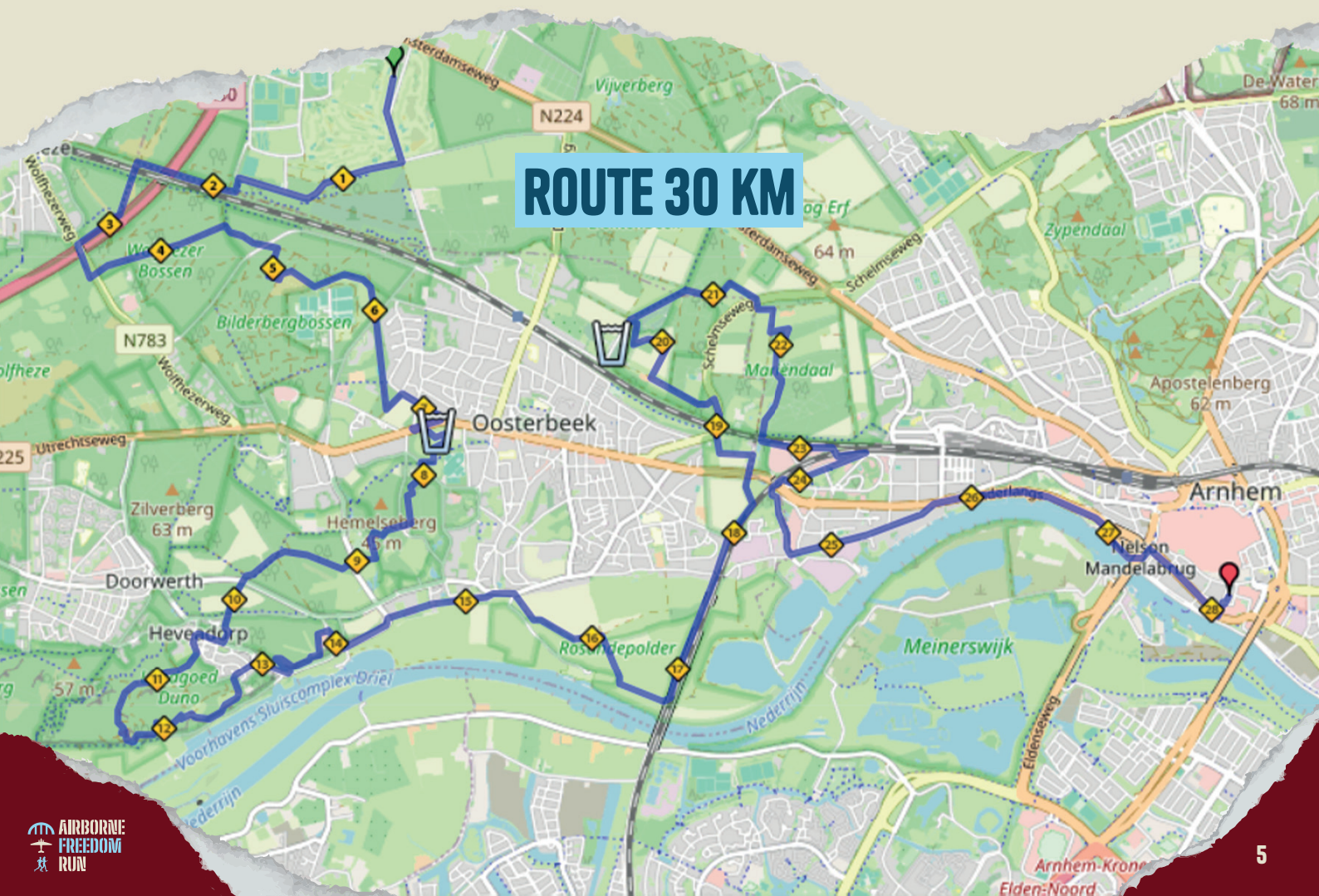
Vanaf zondagochtend 17 september 1944 landden in een paar dagen ca. 12.000 para's en materiaal in zweefvliegtuigen op landingsterreinen bij Ede, Heelsum en Wolfheze. De Britse 1e luchtplandingsdivisie werd later versterkt met de Poolse 1e onafhankelijke parachutisten-brigade bij Driel. Aan deze operatie gingen diverse bombardementen vooraf, o.a. in Ede en Wolfheze.

Wolfheze. John Frost en zijn manschappen wisten het doel, de brug in Arnhem, snel te bereiken. Ondanks heftige tegenstand hielden Frost en zijn mannen de bezetting van de brug tot de ochtend van 21 september vol. Overige troepen liepen vast op de snel georganiseerde tegenstand van de Duitsers.

De Geallieerden moesten zich hergroeperen rondom Hotel 'Hartenstein' in Oosterbeek, dat als hoofkwartier functioneerde. Nog dagen lang werd stevig gevochten op een gebied rondom Hartenstein. Dit in de hoop dat de grondtroepen die vanuit het zuiden oprukten via het land vanuit Nijmegen alsnog de oversteek over de Rijn konden maken. Dit is niet gelukt. De Britse paratroopers zijn uiteindelijk vanuit Oosterbeek teruggetrokken naar de Betuwe. Ca. 2600 manschappen werden met bootjes 's nachts de rivier over gezet.

ROUTE 45 KM

Cijfers op de kaart en in de bolletjes geven het aantal km aan.

GPX ROUTE 21 KM

GPX ROUTE 30 KM

GPX ROUTE 45KM

ROUTE TRAILS

0

START GINKELSE HEI START 45 KM

De Ginkelseheide, op maandag 18 september 1944 beter bekend als Dropzone Yankee. Een dag eerder is Operation Market Garden begonnen. De eerste troepen landden iets ten zuiden van deze dropzone. Je loopt er straks langs.

12

TELEFOONWEG

Op zondag 17 september en maandag 18 september wordt deze drop en landingzone door de 1st AirLandingbrigade gebruikt. Er landen op zondag 17 september om 1300H circa 134 zweefvliegtuigen. In Wolfheze wordt door de Duitsers in alle haast een verdedigingslinie opgeworpen. SS-Hauptsturmführer Sepp Krafft wist door zijn verdedigingslinie twee van de drie Britse opmarsroutes te blokkeren. Vlakbij de tunnel lopen de verkenningseenheden al in de hinderlaag van de Krafft linie.

18

0

0

START 21 KM **START 30 KM**

PAPENDAL (LANDINGZONE)

Een groot deel van de troepen die op de Ginkelseheide zijn geland trekken op richting Arnhem. Één van hun opdrachten is om drop/landing zone L (dit is tegenwoordig Papendal) te beveiligen. De Polen zouden hier de volgende dag landen. Ter hoogte van de zone maken de Britten contact met de Duitse troepen. Hier hebben de Duitsers een verdedigingslinie ingenomen: de sperrlinie van Kampfgruppe Spindler. Voor de route wijkt de trail hier af van het historische plaatje.

SPOORTUNNELTJE

Kan je je voorstellen dat een Jeep door de tunnel past? De Britten en Polen moesten zich gedurende de strijd terugtrekken. Het talud was te hoog en de spoorwegovergangen werden bewaakt door de Duitsers. Door de ramen in te klappen en alle spullen binnen boord te houden konden de Jeeps maar net door deze tunnel heen. Hierdoor konden de troepen weer contact maken met de kameraden die in de Wolfhezer- en Bilderbergerbossen lagen.

26

8

7

PARK HARTENSTEIN

Generaal Urquhart heeft zijn divisiehoofdkwartier in Hotel Hartenstein gehuisvest. Gedurende de strijd werd het gebouw steeds meer gebruikt als defensieve positie en noodhospitaal. Rondom het hotel wordt hard gevochten. De Britten slagen er niet om het bruggenhoofd bij Arnhem te behouden en moeten zich terugtrekken. Rondom Hartenstein (op een gebied van ca. 1 bij 2 km) nemen de Britten defensieve posities in. In de nacht van 25 op 26 september zullen zij uiteindelijk geëvacueerd worden en is de operatie Market Garden definitief mislukt.

34

WESTERBOUWING

De Westerbouwing was een strategisch belangrijke plek. Door de hoge ligging en het vrije zicht kon je een relatief groot gebied controleren en in de waarneming houden. Op de heuvels rondom de Westerbouwing hebben de Britten dan ook meerdere stellingen ingenomen. Er wordt hard om de Westerbouwing gevochten waarbij de Britten uiteraard terrein moeten inleveren aan de Duitsers die de beschikking hebben over zwaarder geschut. Met de controle van de Westerbouwing controleerden de Duitsers ook de veerpont vanaf Driel, waardoor het voor de Polen aan de andere kant van de Rijn nagenoeg onmogelijk werd om over te steken en de Britten te ontzetten.

16

10

36

OUDE KERKJE

de oude kerk in Oosterbeek heeft bij het terugtrekken over de Rijn een centrale rol gespeeld. Tot op het allerlaatste moment hebben de Britten hier standgehouden om de evacuatie overtocht over de Rijn mogelijk te maken.

18

12

In de nacht van 25 op 26 september weten c.a. 2000 Britten de oversteek naar het zuiden van de Rijn te maken. Al het zware geschut dat de Britten nog hadden hebben ze rondom de kerk opgesteld. Daarmee konden ze ook vuursteun bieden aan de troepen bij de brug. Naast de Oude Kerk (langs het Kerkepad) staat het huis van Familie ter Horst. De Nederlandse Kate heeft hier voor veel gewonde geallieerde militairen gezorgd. Ze werd daardoor ook wel 'de engel van Arnhem' genoemd. Voor het kerkje staat een markante boom, een bijzondere boom. Bij deze boom sloeg een mortier in, deze inslag heeft een groep soldaten het leven gekost.

38

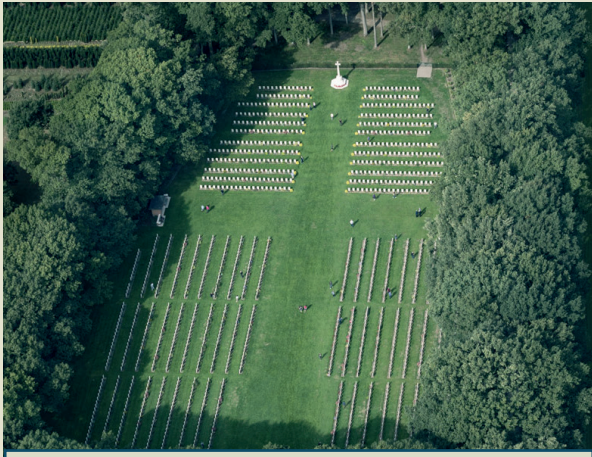
SPOORBRUG OOSTERBEEK

John Frost maakte met zijn mannen langs de zuidelijke 'lion' route progressie. Na Oosterbeek stuurde hij zijn mannen de spoorbrug op. Het plan was om de brug over te steken zodat de verkeersbrug bij Arnhem vanaf twee zijden kon worden aangevallen. Op het moment dat de mannen het talud op liepen werd de brug door de Duitsers opgeblazen.

20

13

WIST JE DAT...

De poppy, bekend als de 'klaproos', een eerbiedig eerbetoon is aan zij die hun leven gaven voor vrijheid? Sinds de Eerste Wereldoorlog staat deze bloem symbool voor de gesneuvelde Britse soldaten, bloeiend op plaatsen waar een held viel.

INFORMATIE OVER JOUW SOLDAAT

PLATTEGROND BEGRAAFPLAATS

40

OORLOGSGRAVEN VAN HET GEMENEBEST ARNHEM OOSTERBEEK

22

De Airborne begraafplaats (officiële naam: Arnhem Oosterbeek War Cemetery); op dit ereveld liggen 1754 militairen van de Landmacht, luchtmacht en zeemacht die in de periode van september 1944 tot april 1945 sneuvelden. De meeste van hen zijn omgekomen tijdens de slag om Arnhem. In juni 1945 is begonnen met de aanleg van het ereveld. Veel burgers in de omgeving hebben daarbij geholpen. In de omgeving waren er veel veldgraven, soms zelfs in hun eigen tuinen. Het snel verplaatsen van de graven was dus ook in hun belang.

16

Het is mogelijk om bij de begraafplaats te stoppen en een herdenkingskruisje te leggen. Het herdenkingskruisje krijg je bij de start van de trails.

Op jouw startnummer staat de naam van de soldaat die je tijdens de run eert, het grafnummer leid je naar de specifieke rustplaats van de gevallen soldaat.

AANWEZIG OP DEZE LOCATIE

Water

Toiletten

Zoet/zout

41

ARNHEMS BUITEN

24

Tijdens de Tweede Wereldoorlog kon KEMA enigszins normaal functioneren, maar tijdens operatie Market Garden werd het terrein door de Duitsers tot een vesting gemaakt, met loopgraven tussen de gebouwen. Door beschietingen liepen de gebouwen schade op en de inventaris werd door de Duitsers bij hun vlucht geroofd.

17

AANWEZIG OP DEZE LOCATIE

Water

43

SLAGVELD ONDERLANGS

26

Op 18 september 1944, een dag nadat de eerste Britse luchtlandingen zijn geweest en luitenant-kolonel Frost met ongeveer 750 man de brug heeft weten te bereiken, hadden de Duitsers stevige posities in Arnhem ingenomen om te voorkomen dat meer Britten de verkeersbrug bereiken. In de nacht van 18 op 19 september en in de vroege ochtend van de 19e deden Britse eenheden een wanhopige poging om door de Duitse linie heen te breken en bij de verkeersbrug te komen. Twee parachutistenbataljons probeerden via Onderlangs de aanval in te zetten, maar werden in deze actie praktisch vernietigd.

19

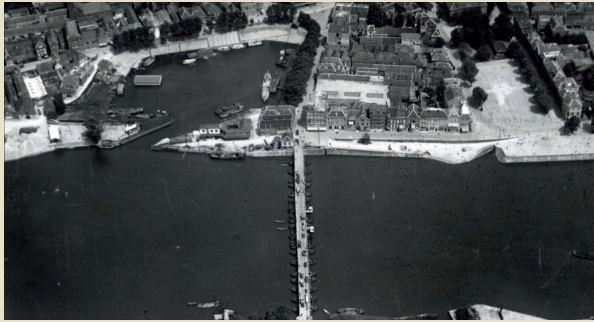
44

HERDENKINGSZUIL

27

20

Vroeger lag op deze plek een schipbrug. Ook tijdens de oorlog werd deze brug nog gebruikt en werd een van de aanvalsdoelen van de Britse luchtlandingstroepen tijdens Operatie Market Garden. Helaas voor de Britten was het middenstuk van deze brug verwijderd en konden zij geen gebruik maken van deze brug.

OUDE HAVEN

De Oude Haven lag op de plek waar zich nu de Blauwe Golven bevinden. Na de Tweede Wereldoorlog was de Oude Haven verwoest. De Haven werd gedempt met puin van vernielde panden uit de stad.

45

AIRBORNE AT THE BRIDGE

30

21

Met fenomenaal uitzicht op de wereldberoemde John Frostbrug vertelt Airborne at the Bridge de persoonlijke verhalen van de Britse luitenant John Grayburn, de Duitse Hauptsturmführer Viktor Eberhard Gräbner en de Nederlandse kapitein Jacob Groenewoud die op deze plek vochten en sneuvelden tijdens de Slag om Arnhem in september 1944.

FINISH OP DE MARKT VOOR DE EUSEBIUSKERK IN ARNHEM

AANWEZIG OP DEZE LOCATIE

Toiletten

Water

EHBO

A BRIDGE TO FAR

Het was de 'bridge too far' van een operatie die uiteindelijk alleen maar op het tekenbord van de militaire strategen bleek te werken. Toen Frost en zijn circa 500 manschappen op 17 september tegen acht uur de noordzijde van de brug bereikten, hadden ze munitie en proviand voor twee dagen bij zich. Dat was te weinig voor een hopeloze strijd tegen de Duitse overmacht. Frost werd samen met nog 200 gewonden op 20 september krijgsgevangen genomen door de Duitsers. Hij werd in maart 1945 bevrijd. De brug zelf bleef slechts tot 21 september in geallieerde handen.

FINISH